

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

**Кафедра теорії права та прав людини
Лабораторія прав людини імені Сергія Місевича**

РІВНІСТЬ – ОСНОВА ПРАВ ЛЮДИНИ

**Збірник матеріалів
Всеукраїнського круглого столу
14 травня 2025 року,
м. Чернівці**

Чернівці
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
2025

УДК 342.7:340.12
Г 464

Рекомендовано до друку кафедрою теорії права та прав людини
Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича
(Протокол № 5 від 03.12.2025 р.)

Відповід.
за випуск: **Гураленко Н. А.**, д.ю.н, доц., завідувач кафедри теорії права та прав людини юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Укладачі: **Гураленко Н. А.**, д.ю.н, доц., завідувач кафедри теорії права та прав людини юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;
Бунчук О. Б., к.ю.н., доц. кафедри теорії права та прав людини юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;
Грекул-Ковалик Т. А., к.ю.н., доц. кафедри теорії права та прав людини юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Г 464 Рівність – основа прав людини : збірник матеріалів Всеукраїнського круглого столу, 14 травня 2025 р., м. Чернівці / Відп. за вип. **Н. А. Гураленко**, уклад. **Н. А. Гураленко, О. Б. Бунчук, Т. А. Грекул-Ковалик**. Чернівці, 2025. 242 с.

Збірник містить матеріали доповідей учасників Всеукраїнського круглого столу «Рівність – основа прав людини».

Круглий стіл присвячено осмисленню принципу рівності як фундаментальної засади прав людини, його філософським і правовим вимірам, проблемам дискримінації та викликам забезпечення формальної й фактичної рівності в сучасному українському та міжнародному правопорядку.

УДК342.7:340.12

© Чернівецький нац. ун-т, 2025

© Гураленко Н. А., Бунчук О. Б., Грекул-Ковалик Т. А. 2025

ЗМІСТ

Передмова	5
-----------------	---

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Рабінович С. П. Епістемологічні та оцінювальні критерії недискримінаційності приписів закону в практиці Конституційного Суду України.....	9
Гураленко Н. А. Змагальність або стратегічна поведінка сторін: чи не перетворюється правосуддя на юридичну гру з нерівними правилами?	16
Бунчук О. Б. Солодка нерівність: шоколад vs рабство.....	27
Грекул-Ковалик Т. А. Гармонія взаємодії: принцип рівності та конструктивного діалогу у процесі інтеграції внутрішньо переміщених осіб.....	32
Донченко О. П. Гендерна рівність як принцип права України ...	39
Миронюк О. І. Проблеми забезпечення гендерної рівності в Україні	45
Павлюк А. Г. Право вимоги та його здійсненність: цивілістична доктрина первинних і вторинних відведень.....	51
Байталюк З. В. Свобода політичного самовираження як інституційний індикатор демократичної зрілості суспільства	57
Алієв Анар Ганімаєв огли. Практичне суддівське знання як форма пізнання: між «знанням що» та «знанням як»	61
Бринзила А. А. Гібридні конфлікти та права людини	65
Захарчук І. В. Рівність права на доступ до юридичної освіти в Україні.....	68
Корчовий В. А. Забезпечення рівності сторін у судових і позасудових формах захисту авторських прав	73

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ

Бандурко А. А. Ідеї рівності у праці Томмазо Кампанелли «Місто Сонця»	77
Безбородько Я. І. Гендерна рівність в медіа.....	81
Волинська Т. В. Концепція Чезаре Ломброзо в розумінні природи злочинності.....	88
Замлинська Л. В. Торгівля людьми грубе порушення прав людини	
Карпенко В. О. Гендерна нерівність: теоритичний аспект	94
Кейван С. П. Рівність під час війни: роль омбудсмана у захисті прав людини	99
Короляничук І. В. Правове визнання одностатевих шлюбів: європейський досвід і перспективи для України.....	111
Мометко І. О. Рівність – основа прав людини.....	116
Павчук М. В. Права в'язнів щодо репродуктивної свободи	
Паламарюк А. В. «Гендерна нерівність» та «Гендерна дискримінація».....	122
Саварчук А. В. Ідеї рівності у творчості Григорія Сковороди ..	127
Середенко В. В. Принцип рівності в дії: доступ до освіти внутрішньо переміщених осіб	138
Сковронська В. Ю. Право на евтаназію в Україні: нерівне серед рівних.....	145
Тернавська М. В. Що таке рівність у праві і чому вона важлива ...	151
Терновчук А. С. Позитивна дискримінація: антирівність чи рівність можливостей	158
Томулець Д. Р., Назарова Д. Б. Рівність та інклюзивність: реалізація права на освіту дітьми з особливими освітніми потребами.....	162
Щербук А. Г. Рівність крізь оптику недискримінації: юридизація прав ЛГБТІ+	169

ЕСЕ

студентів юридичного факультету Чернівецького
національного університету ім. Ю. Федьковича

ОМБУДСМАН УКРАЇНИ: ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	178
---	------------

Корчовий Валерій Анатолійович

аспірант кафедри теорії права та прав людини

Чернівецького національного університету

імені Юрія Федьковича

м. Чернівці, Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНОСТІ СТОРІН У СУДОВИХ І ПОЗАСУДОВИХ ФОРМАХ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ

У сучасних умовах цифрової трансформації авторське право втрачає ознаки виключно локального регулятора творчих відносин і поступово набуває рис універсального інструменту організації обігу інтелектуальних ресурсів. Його захист перетворюється на системоутворювальний елемент сталого розвитку інформаційного суспільства, покликаний забезпечити баланс між свободою доступу до цифрового простору, стимулюванням інноваційної діяльності та гарантуванням непорушності прав інтелектуальної власності. У цій площині особливого значення набуває забезпечення реальної процесуальної та матеріальної рівності сторін у механізмах відновлення порушених авторських прав.

Наукове осмислення форм захисту авторського права дозволяє не лише виявити їхні інституційні переваги й функціональні обмеження, а й сформувати цілісну модель правового реагування, здатну гарантувати справедливий доступ усіх учасників правовідносин до ефективних засобів захисту. Такий підхід сприяє формуванню адаптивних процедур, зорієнтованих на мінімізацію асиметрії

процесуальних можливостей сторін і нейтралізацію технологічних дисбалансів у цифровому середовищі.

Механізм охорони авторських прав ґрунтується на принципі інституційної цілісності, що передбачає узгоджене функціонування матеріально-правових і процесуальних інструментів, спрямованих на реальне поновлення порушених прав. Забезпечення рівності сторін у цьому механізмі проявляється як у передбачуваності процедур, так і в симетрії доступу до засобів доказування, способів захисту та форм правового реагування.

Ключовим елементом системи захисту виступає форма реалізації суб'єктивних прав та охоронюваних законом інтересів, оскільки саме вона визначає коло уповноважених суб'єктів, межі їхньої процесуальної автономії та допустимі засоби впливу на правопорушника. У доктрині та правозастосовній практиці утвердилася дуалістична модель захисту авторських прав, що охоплює юрисдикційну та неюрисдикційну форми як комплементарні механізми забезпечення рівноправності учасників спору.

Юрисдикційна форма захисту ґрунтується на гарантованій державою можливості звернення до суду у разі порушення чи загрози порушення авторських і суміжних прав. Судовий порядок розгляду спорів, закріплений у статті 55 Конституції України, виступає інституційною гарантією реалізації принципу рівності сторін, забезпечуючи змагальність, неупередженість, доступ до доказів та обов'язковість виконання судових рішень. Судові механізми дозволяють не лише припиняти неправомірне використання об'єктів авторського права, а й забезпечувати компенсаційне відновлення

майнових і немайнових прав, формуючи сталі стандарти правозастосовної практики.

Неюрисдикційна форма захисту передбачає самостійне й добровільне вжиття правомірних заходів реагування без залучення державних інституцій, що особливо актуалізує принцип рівності сторін як диспозитивну основу альтернативного врегулювання спорів. Такі механізми охоплюють широкий спектр договірних, адміністративних та інформаційно-технологічних інструментів, зокрема укладення позасудових угод, використання DRM-систем, блокчейн-фіксацію авторства, добровільне вилучення контрафактної продукції, що сприяє швидкому та конфіденційному врегулюванню конфліктів без створення процесуальної асиметрії між учасниками.

Комплементарне поєднання юрисдикційних і неюрисдикційних форм захисту формує багаторівневу модель забезпечення рівності сторін, у межах якої судові процедури гарантують формалізовану справедливість і примусовість виконання рішень, а позасудові механізми – гнучкість, оперативність та партнерський характер правового врегулювання. Такий симбіоз сприяє не лише ефективному поновленню порушених авторських прав, а й запобіганню подальшій ескалації конфліктів у сфері творчої діяльності, утверджуючи принцип рівноправності як системоутворюючу цінність сучасного правового порядку.

Список використаної літератури:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. зі змінами та доповненнями. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

2. Діденко Л. Співвідношення судових та позасудових способів захисту цивільних прав. *Вісник Запорізького національного університету. Серія Юридичні науки*. 2020. № 3. С. 44–49. URL : <https://law.journalsofznu.zp.ua/archive/visnik-3-2020/6.pdf>
3. Рудницька О., Магась-Демидас Ю. Неюрисдикційні способи захисту авторських прав. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 7. С. 162–165. URL : <https://eprints.zu.edu.ua/40970/1/40.pdf>
4. Савченко В. Юрисдикційна форма захисту авторських прав як різновид комунікації. *Communication as a factor of transparency of social interaction: psychological, historical, legal, economic and political dimensions. New realities in the conditions of war and in the post-war perspective*. URL : https://www.researchgate.net/publication/387136808_Urisdikcijna_forma_zahistu_civilnih_prav_ak_riznovid_komunikacii
5. Шевчук Н. Самозахист як спосіб захисту прав інтелектуальної власності. *Малий і середній бізнес*. 2009. № 3–4. С. 179–181. URL : <https://er.kai.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4e300049-785e-4bb3-a3ec-fdf1be270d88/content>